

Programa Compartim de gestió del coneixement

IV Jornada d'Assessorament Tècnic Penal
III Jornada d'Atenció a la Víctima
del Delicte

Taller 2

***Cas pràctic d'exploració judicial de menors testimonis de
violència de gènere: exemples de bones pràctiques***

Documents de treball

Talleristes:

Francisca Verdejo Torralba
Magistrada del Jutjat de Violència sobre la Dona núm. 2 de
Barcelona

José María Hernández Ledesma
E-moderador de la CoP d'ATP, grup de treballadors socials

Barcelona
3 de novembre de 2011

Taller cas pràctic d'exploració judicial de menors testimonis de violència de gènere: exemple de bones pràctiques

Introducció: explicació del contingut i mecànica del taller

Part jurídica. Francisca Verdejo. Aspectes jurídics de l'exploració judicial a menors. Llei d'enjudiciament criminal. Llei orgànica del poder judicial. Prova testifical-prova preconstituïda-prova anticipada. Art 416

Capítol V. De les declaracions dels testimonis

Article 410

Tots els qui resideixin en territori espanyol, nacionals o estrangers, que no estiguin impeditos, tenen l'obligació d'acudir a la crida judicial per declarar tot el que sàpiguen sobre el que els sigui preguntat, si per fer-ho se'ls cita amb les formalitats que prescriu la llei.

Article 416

Estan dispensats de l'obligació de declarar:

1. Els parents del processat en línies directa ascendent i descendent, el cònjuge o la persona unida per una relació de fet anàloga a la matrimonial, els germans consanguinis o uterins i els col·laterals consanguinis fins al segon grau civil, així com els parents a què es refereix el número 3 de l'article 261.

El jutge instructor ha d'advertir el testimoni que es trobi comprès en el paràgraf anterior que no té obligació de declarar en contra del processat, però que pot fer les manifestacions que consideri oportunes, i el secretari judicial ha de consignar la resposta que doni a aquest advertiment.

2. L'advocat del processat respecte dels fets que aquest li hagi confiat en qualitat de defensor seu.

Si algun dels testimonis es troba en les relacions indicades en els paràgrafs precedents amb un o més processats, està obligat a declarar respecte dels altres, llevat que la seva declaració pugui comprometre el seu parent o defensat.

Article 417

No poden ser obligats a declarar com a testimonis:

1r. Els eclesiàstics i els ministres dels cultes dissidents sobre els fets que els siguin revelats en l'exercici de les funcions del seu ministeri.

2n. Els funcionaris públics, tant civils com militars, de qualsevol classe, quan no puguin declarar sense violar el secret que estiguin obligats a guardar per raó del seu càrrec, o quan, procedint en virtut de l'obediència deguda, no els hagi autoritzat el seu superior jeràrquic a prestar la declaració que se'ls demani.

3r. Els incapacitats físicament o moralment.

Article 418

No es pot obligar cap testimoni a declarar sobre una pregunta la contestació de la qual pugui perjudicar materialment o moralment i d'una manera directa i important ja la persona, ja la fortuna d'algun dels parents a què es refereix l'article 416.

*Se n'exceptua el cas en el qual el delictes revesteixi *summa gravetatis* pel fet d'atemptar contra la seguretat de l'Estat, la tranquil·litat pública o la sagrada persona del rei o del seu successor.*

Article 419

Si el testimoni està físicament impedit per acudir a la crida judicial, el jutge d'instrucció que hagi de prendre-li la declaració s'ha de constituir al seu domicili, sempre que l'interrogatori no hagi de posar en perill la vida del malalt.

Article 433

En presentar-se a declarar, els testimonis han de lliurar al secretari la còpia de la cèdula de citació.

Els testimonis majors d'edat penal han de prestar jurament o promesa de dir tot el que sàpiguen respecte al que els sigui preguntat, i el jutge està obligat a informar-los, en un

llenguatge clar i comprensible, de l'obligació que tenen de ser veraçs i de la possibilitat d'incórrer en un delict de fals testimoni en causa criminal.

Qualsevol declaració d'un menor es pot fer davant d'experts i sempre en presència del Ministeri Fiscal. Els qui exerceixin la pàtria potestat, tutela o guarda del menor poden ser-hi presents, llevat que siguin imputats, o el jutge, excepcionalment i de forma motivada, disposi el contrari. El jutge pot disposar la gravació de la declaració.

Article 448

Si el testimoni manifesta, en fer-li l'advertència referida a l'article 446, la impossibilitat de comparèixer perquè s'hagi d'absentar del territori nacional, i també en el cas en què hi hagi un motiu racionalment suficient per témer-ne la mort o la incapacitat física o intel·lectual abans de l'obertura del judici oral, el jutge instructor ha de manar que se'n practiqui immediatament la declaració, assegurant en tot cas la possibilitat de contradicció de les parts. Per a això, el secretari judicial ha de fer saber al reu que ha de nomenar un advocat en el termini de vint-i-quatre hores, si encara no en té, o, altrament, que se li'n nomenarà un d'ofici, perquè l'aconselli en l'acte de prendre la declaració del testimoni. Transcorregut aquest termini, el jutge li ha de prendre jurament i ha de tornar-lo a examinar, amb la presència del processat i del seu advocat defensor i amb la presència, així mateix, del fiscal i del querellant, si volen assistir a l'acte, als quals el jutge ha de permetre fer-li totes les repreguntes que considerin convenient de fer, excepte les que desestimi com a manifestament impertinents.

El secretari judicial ha de consignar les respostes a aquestes preguntes, i aquesta diligència l'han de signar tots els assistents.

La declaració dels testimonis menors d'edat s'ha de dur a terme evitant-ne la confrontació visual amb l'inculpat, utilitzant per fer-ho qualsevol mitjà tècnic que faci possible la pràctica d'aquesta prova.

Article 455

Només s'han de fer acaraments quan no es conegui cap altra manera de comprovar l'existència del delict o la culpabilitat d'algun dels processats.

No s'han de fer acaraments amb testimonis que siguin menors d'edat llevat que el jutge ho consideri imprescindible i no lesiu per a l'interès d'aquests testimonis, amb un informe pericial previ.

Capítol III. De la manera de practicar les proves durant el judici oral

Article 706

Trobat-se present el testimoni major de catorze anys davant el tribunal, el president li ha de prendre jurament en la forma que estableix l'article 434.

Article 707

Tots els testimonis que no estiguin privats de l'ús de la raó estan obligats a declarar el que sàpiguen sobre allò que els preguntin, tret de les persones indicades en els articles 416, 417 i 418 en els casos respectius.

La declaració dels testimonis menors d'edat s'ha de portar a terme evitant-ne la confrontació visual amb l'inculpat, utilitzant per fer-ho qualsevol mitjà tècnic que faci possible la pràctica d'aquesta prova.

Article 731 bis

El tribunal, d'ofici o a instància de part, per raons d'utilitat, de seguretat o d'ordre públic, així com en els supòsits en què la compareixença de qui hagi d'intervenir en qualsevol tipus de procediment penal com a imputat, testimoni, perit o en una altra condició resulti costosa o perjudicial i, especialment, quan es tracti d'un menor, pot acordar que la seva actuació es dugui a terme a través de videoconferència o un altre sistema similar que permeti la comunicació bidireccional i simultània de la imatge i el so, d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 229 de la Llei orgànica del poder judicial.

